

RURAL DEVELOPMENT AND RURAL TOURISM

RAZVOJ RURALNOG I SEOSKOG TURIZMA

JOKIC, Mirko

Abstract: *Rural tourism is a collective term for different forms of tourism activities that develop outside the cities and areas where mass tourism has developed. Rural tourism in Croatia, occupies more than 90% of the territory. Today's life, inferior technology and an unhealthy lifestyle, brings us back to childhood, when we spent holidays in the countryside. Rural tourism and agritourism is a specific form of tourism, in which the main motive of the journey is "return to nature."*

Keywords: *countryside, tourism, rural, vacation, develop, service, nature, surroundings, healthy environment*

Sažetak: *Ruralni turizam je skupni naziv za različite aktivnosti i oblike turizma koji se razvijaju izvan područja gradova i područja na kojima se razvijao masovni turizam. Ruralni turizam u Hrvatskoj zauzima više od 90% teritorija. Današnji život, podređen tehnologiji i nezdravom načinu života, vraća nas u djetinjstvo kad smo praznike provodili na selu. Seoski turizam ili agroturizam je specifičan oblik turizma, u kojem je glavni motiv putovanja "povratak čovjeka prirodi".*

Ključne riječi: *Seoski, turizam, ruralni, odmor, razvoj, usluga, priroda, okruženje, zdrav okoliš.*

Authors' data: Mirko Jokic, 32246 Lipovac, Matije Gupca 1

1. Uvod

U mnogim je gospodarstvima turizam već neko vrijeme priznat kao glavna djelatnost, koja koristi resurse dotičnih ekonomija i utječe na njihovu prirodu i razvitak. Države su sve više spremne koristiti turizam kao predmet ili sredstvo makroekonomske politike. Turizam je često puta snažno involviran u politiku zapošljavanja ili platne bilance, čije je značenje jako veliko u modernom makroekonomskom upravljanju.

Turizam se javlja u svim aspektima BDP-a. Prvo, najveći dio izdataka turista se odnosi na potrošnju, ako se radi o domaćem turizmu ili o domaćim proizvodima i uslugama za potrebe međunarodnih putovanja. Drugo, izdaci tvrtki za zgrade, tvornicu, opremu itd., potrebni za obavljanje turističke usluge, su dio investicije, od kojih je veći na vjerovatno državni trošak, posebice za infrastrukturu. Treće, turist koji troši novac u stranoj zemlji ili na putovanju za usluge prijevoza u vlasništvu drugih zemalja, u neku ruku «uvozi» usluge.

Obrnuta situacija znači «izvoz», kada zemlja prodaje svoja prijevozna sredstva turističke usluge međunarodnim turistima iz drugih država.

Neki od njih su na strani potražnje (tj. važnost turizma je djelomice određena snagom domaće i inbound potražnje za lokalnim turizmom), ali sposobnost turističkog sektora da se širi unutar gospodarstva, da bi te potrebe bile zadovoljene i stvorio više, ovisi češće o faktorima na strani ponude, Sudjelovati u procesu globalizacije u turizmu znači biti prepoznatljiv u globalizaciji. Turizam je ekonomska djelatnost koja se u organiziranom obliku i s zamjetnijim ekonomskim učincima pojavljuje u 19. stoljeću, iako je putovanje i upoznavanje novih krajeva, potaknuto ljudskom znatiželjom, započelo još davno[1].

2. Razvoj ruralnog turizma u Hrvatskoj

Turistička seljačka gospodarstva (TSOG) nalaze se u kategoriji subjekata hrvatskog gospodarstva, čiji je razvoj i status reguliran propisima, te praćen i potican mjerama državne politike, prilagođava se uvjetima tržišta u razvoju potpuno novog turističkog proizvoda na hrvatskom tržištu.

TSOG su zaživjela u jedan novi turistički proizvod, čijom brzom kvantitativnom rastu i kvalitativnom razvoju svjedočimo iz godine u godinu. Međutim, unatoč pozitivnom trendu razvoja, analize pokazuju da taj razvoj nije ravnomjeran u svim hrvatskim područjima, te da među gospodarstvima postoje strukturne i druge razlike.

U pojedinim županijama postoji velik broj vrlo razvijenih TSOG, dok se u drugim tek registriraju prva mala gospodarstava za bavljenje turizmom kao dopunskom djelatnošću, a negdje ih još uopće nema.

Razvoj ruralnog turizma sustavno prati i potiče Hrvatska gospodarska komora, kroz ZAJEDNICU TURISTIČKIH SELJAČKIH OBITELJSKIH GOSPODARSTAVA, osnovanu 1995. godine u Hrvatskoj gospodarskoj komori pri Sektoru za turizam. Članovi tadašnje Zajednice turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava su vlasnici obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji se pored osnovne poljodjelske djelatnosti bave dopunskom turističkom djelatnošću.

Zajednica TSOG pri HGK 2008. godine mijenja ime u Zajednicu ruralnog turizma, koja obuhvaća različite (temeljne) vrste turizma i oblike registracije djelatnosti, od kojih se posebno izdvaja turizam na seljačkim gospodarstvima.

Iako nam je čak 92 posto države ruralno, udio ruralnog u ukupnom turizmu već dugo je na skromnih pet posto.

Već je dugo skromnih pet posto udio ruralnog u ukupnom turizmu države čijih je 92 posto teritorija – ruralno. I dok je na svjetskoj turističkoj karti Hrvatska po tom pitanju neprimjetna, kroz brda i doline potihom teče ruralna hrvatska turistička priča. Mnogi su spoznali da se od turizma može (pre)živjeti lakše nego isključivo od poljoprivredne proizvodnje.

[2]“Razvoj ruralnog turizma, među ostalim, ograničava zakonodavstvo. Dionici ruralnog turizma susreću se s nebrojenim poteškoćama - administrativnim, birokratskim, organizacijskim, financijskim... Davatelji usluga često se jednostavno ne mogu snaći u toj poplavi propisa koji su nerijetko i međusobno neusklađeni.” Upozorava Dijana Katica, predsjednica Uprave Hrvatskog farmera, ističući kako je u nas ruralni turizam još u samim začecima, golem neiskorišteni potencijal kojemu ni nacionalna turistička promidžba ne pridaje previše pozornosti.

Nužno je formirati povjerenstvo Vlade za razvoj ruralnog turizma koje bi koordiniralo suradnju s nacionalnim i lokalnim institucijama, na što se ukazalo i na nedavno održanom Hrvatskom kongresu o ruralnom turizmu. Zadnjih se godina ističe nužnost izrade strategije razvoja ruralnoga turizma s konkretnim ciljevima. Ističe se i važnost implementacije ruralnog turizma u Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2008. – 2012., i to kao jednog od ključnih hrvatskih turističkih proizvoda. [3] “Hrvatski ruralni turizam našao se na raskrižju svoga razvoja, s obzirom na dostignuti stupanj društveno-ekonomskog razvoja te uređenja prostora i zaštite okoliša, a posebno na nacionalno opredjeljenje i prve korake u razvoju ruralnog prostora prema europskim načelima. Situaciju otežava činjenica da naša zemlja, osim u nekim sektorima ili njihovim dijelovima, nema razvijeno integralno dugoročno planiranje svoga razvoja, dakle za idućih 20 do 30 godina. Sektor turizma neprestano je izložen golemom pritisku ‘pripreme za iduću sezonu’, što traži zahtjevno i vrlo odgovorno kratkoročno (marketinško) planiranje.

3. Razvoj seoskog turizma u Hrvatskoj

Za razvoj seoskog turizma nisu dovoljna samo seoska imanja, ruralne kuće za odmor i drugi smještajni objekti u ruralnoj destinaciji. Potrebna je i ostala turistička infrastruktura: od restorana do kušaonice vina, uređenih turističkih atrakcija, osmišljenih vinskih cesta, pješačkih i biciklističkih staza... Uvjeti nisu zadani da bi bili ograničavajućim čimbenikom, već su dati kao smjernice u promišljanju strategije i razvitka. Oni služe vlasniku obiteljskoga gospodarstva pri opredjeljenju takve djelatnosti. Poseban je preduvjet profesionalan odnos prema gostu, temeljen na profesionalnom odnosu prema svom radu i uvjetima koji su propisani zakonom. Ipak, najčešći su razlozi zbog kojih će se domaći ili strani gost odlučiti za pojedino gospodarstvo u prirodi - čist zrak, čista voda, zdrava klima i očuvan okoliš, slikovitost kraja, mogućnosti slobodnog kretanja u prirodi radi rekreacije i razgledavanja zanimljivosti u okolini i dr. Blizina rijeka, jezera i mora, kao i planinskih predjela koji tako raznovrsni omogućuju šetnje i bavljenje različitim športovima kao što su plivanje, veslanje, ribolov, skijanje, lov, penjanje po stijenama, jahanje, vožnja biciklom, fotosafari i sl., provjereni su turistički sadržaji. Dvorci, crkve, muzeji, galerije, različita događanja i posebne usluge u blizini turističkoga seoskog gospodarstva olakšavaju upoznavanje turista s prirodnim, povijesnim i kulturnim značajkama kraja. [4]

Dakako, tu je i nezaobilazno pitanje vodoopskrbe i opskrbe električnom energijom, a udaljenost do prve gostionice, trgovine, pošte, banke, liječnika... također su parametri koje turisti mogu tolerirati samo do određene granice. Prilikom testiranja turističke privlačnosti nekog kraja treba voditi računa i o specifičnostima šire prostorne cjeline u kojoj se taj kraj nalazi. Procijeni li se da je kraj u kojemu se seosko imanje nalazi turistički privlačan, slijedi potrebna provjera i turističke podobnosti samoga gospodarstva. Seljačko gospodarstvo mora imati značajke poljoprivrednog gazdinstva, odnosno odgovarajuću veličinu i strukturu poljoprivrednog zemljišta, broj i veličinu gospodarskih zgrada i uređaja, potrebnu veličinu i organizaciju seoskog dvorišta, vrstu i broj stoke, koje zajedno s članovima obitelji čine poljoprivrednu gospodarsku cijelinu.

4. Zaključak

Postizanje održivog razvoja turizma zahtjeva da akteri na svim razinama, od lokalne do nacionalne, moraju postupati u skladu sa principima održivog razvoja.

- Neophodno je:
 - razumjeti, prepoznati i zadovoljiti potrebe turista
 - osigurati preduvjete za profitabilno poslovanje
 - investirati u obrazovanje i trening zaposlenih
 - inzistirati na zaštiti i obnovi prirodnog bogatstva
 - poštovati kulturne vrijednosti i različitosti
 - osigurati kontinuiranu aktivnu ulogu države

- Nisu više česti turisti koji će u Provansi ili na Jadranu tražiti hamburgere, već će kušati kvalitetnu domaću hranu, začinjenu domaćom pjesmom, plesom i običajima.
- U turizmu čak niti nije toliko bitno imati najkvalitetniji proizvod, koliko je bitno znati dobro ispričati priču o tom proizvodu te ga na taj način prodati.

[5] Ekološka održivost jamči usklađenost razvoja s očuvanjem i održanjem osnovnih ekoloških procesa, biološke raznolikosti i bioloških resursa. Društvena održivost jamči usklađenost razvoja s očuvanjem kulture i sustava vrijednosti ljudi na koje taj razvoj utječe te trajno održanje i isticanje identiteta lokalne zajednice.

Ekonomska održivost se zasniva na ekonomski učinkovitom razvoju i upravljanju resursima na način da se resursima mogu koristiti, uz sadašnje i buduće generacije. Tehnološka održivost zahtjeva razvoj i primjenu tehnologije koja uz ekonomske učinke uvažava ekološku održivost.[6]

5. Literatura

- [1]Niko Koncul: Ekonomika I turizam, Mikrorad d.o.o. Zagreb,2009.str. 145-147
[2]www.mint.hr- strategija razvoja Hrvatskog turizma do 2010.(24.10.2009.)
[3]<http://www.poduzetnistvo.org/news/ruralni-turizam-na-raskrizju-bez-putokaza>
[4]<http://hgk.biznet.hr/hgk/fileovi/2197.pdf>
[5]Vujić, V. (2005),Održivi razvoj turizma. Rijeka: Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija, str. 16.
[6]Meler, M. (2004) Ecotourism – a possible further development trend of the Republic of Croatia's tourism industry.

Photo 051. Cheese production / Proizvodnja sira